

A' ROMAI CSASZARIS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

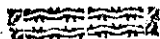
Indult BETSBOL Kedden 19. Juliusban 1791.

Mind itt van, a' mi van.

A' mi Fels. Urunk, F. Alfzonyunk, Ferentz fő Hertzog, a' Palatinus és az egész Ts. Királyi Udvar még ugyan Bétsbe bé-nem érkeztenek, de úti tárlizetek még tegnap előtt meg-érkezven, nints olyan szempillantás, melyben ohajtva ne váratnanak. — A' Pragai Koronázásra nagy készültek vagynak, és már az ide rendeltetett izemélyek készülnek. Az ide rendelt Tanácsosok 3 arany napi bért kapnak; a' Titknakok 10 forintot, a' Concepisták 5 for. 30 krt; de ellenben mindeniknek egy egy tiszteletes Gála köntöst kelletik ezen Udv. pompára készíttetni. — A' Szakizoniai Vállalzó Fejedelem is nagy pompával fog itten jelen Jeni. — Ugy értjük, hogy ő Felsege azt méltóztattatta volna leg-közelebb rendelni, hogy valamint a'

K k k

Lovak

Lovas-sereg, úgy a' Gyalog-seregbéli főbb Tisztek eunek utánna semmi tollú bokkrétát nem fognak viselni. A' Gyalog-seregek közzül sokan illyentén tollú-bokkrétát viseltenek a' köz-legények és all Tisztek, mellyet mindenkor a' Kapitányok vettek a' magok Kompániájoknak, és így már ezek nagy költségtől menekedtenek meg. A' Lovas-sergeknél a' bokkrétát a' Fejedelem adja a' Strázsamestertől fogva az utolsó köz-emberig; azért tsak ezeknél marad meg a' bokréta. — A' *Kronika* nevü Ujságnak 55-dik Levelében az egész-Portával való ügy el-van döntve, és a' békecségek minden punktuai környülállásaival együtt le-vannak írva; de mi ezt még nem hiszszük, noha a' Pruszszus, katonáit szabadsággal bocsásja, és nállunk is tsendések a' hadi kézzületek. Ha igaz, a' békecség 14 nap alatt ki hirdetik. — de *Báts* Vármegeyéből nekünk azt írják, hogy ezen V-gyének sietve kelletik *Orsova* felé minden Tábori élésbéli dolgokat költöztetni, és a' múlt héten is 16 hajó fegyveres néppel meg terhelve ezetle a' Pesti Dunán a' Török szélekre Morva fölől. — Nagyobb hír az, a' mit ugyan ezen *Kronikából* olvasunk, hogy a' Muszka Tsászárné terhes nyavallyában fekünnék, sőt a' mint ezen Levelél írja, talám meg-is hólt volna; de ezen hír annál többet veszt-el a' maga hitelességéből, mennél bizonyosabb az, hogy a' Muszka híreknek meghallásában a' mi Udvarunk az első; itt pedig Bétsben még eddig semmi híre sints ennek. — Nagy reménységünk vagon azonban, hogy a' közönséges békecség-trombitája minden órán meg-hangzik — sőt közönséges Levelékből-is olvashatjuk, hogy Muszka Ország, Auszria, Pruszszia és Svétia egy 4-es frigyét kötötenek volna együtt, mely egész Európát más köntösbe fogná öltöztetni. Az iratik, hogy ama fáradhatatlan bölts Monárkha a' Svédok *Gistája* volna ezen egész Frigynék fel-talált és végre-is hajtott Mestere. Ezen négyes frigy-től mondatik függeni az egész békecség állapotja, és hofszason le-vagon írva ezen egész frigynék mind a

punk-

punktuma. Tartományok vagynak el-olftva, el-
tserélve és el-változtatva; de mi ezeket tsak akkor
fogjuk le-írni, midön igaznak lenni által látjuk —
ha igaz — minden órán ki-üti a' szeg a' zsákból
magát. — Hogy *Europának* Ege a' vérrel letét fel-
legektől kezd világosodni, az is egy jele — hogy
az idegen Udvaroknál lévő Ministerek többnyire
feredőbe mennek!!! — Azt erősnik, hogy a' Szak-
szoniai Vállalztó Fejedelemné viselős volna, mel-
lyen a' Szakszoknak ki-mondhatatlan örömek va-
gyon; és ohajtják, hogy bártsak ezen Fejedelemné
egy Hertzeget szülne a' Lengyel Koronának. —
Senki a' Lengyeleket nagyobbban nem betsüllí most,
mint Frantzia Ország. Bámulják ezeknek titkon és
tsendesesen, minden vér-ontás nélkül véghez vitt *re-*
volutiojokat, és mostani szerentsés állapotjokat mint
egy örömmel irigylik. — — *Varsóból* azt írják,
hogy a' *Krakkau* Ország Követje *Szoltik* Ur a' Len-
gyel Gyűlésben így beszéltet volna: „Uraim! A'
mi Külső Udvaroknál lévő Követeink arra intenek
bennünket, hogy az Ország gyűlésével sielsünk és
szemesek légyünk; mert iminnen omannan a' Külső
Udvaroktól sok pénz küldetik Varsóba, hogy a' mi
tzelunkat akadállyoztassák, és Gyűléstinket hoz-
szabra nyujthatván, mostani szerentsés állapotunkat
zürzavarba hozhassák. Ezen tzel veszedelmes ti-
tok; meg kell vallanunk, hogy a' mi mostani sze-
rentsés forsunk sokaknak nem tettik Európában,
kik a' mi zavaras vizeinkben kívánnak vala halász-
ni. Ezen dolog a' Király eleibe is bortsáttatott, és
az ujj Ministerek a' Király kezére ujra meg esked-
tetének a' hivségre. — Még nints semminék vége
várjunk tovább —; mert

Háborúé, vagy Békeesség? E' még máig is kér-
désben forog. — A' Hadi készületek Bétsben igen
tsendesek, de szüntelen valók azonban; noha min-
den felé tsak ezt haljuk: békeesség! békeesség! —
Szemlinből Juliusnak 2-dikán ezt írják: Az itt lévő
Agyus készület Jun. 28 dikán Belgrádba vitetett, és
ugyan azon időben egy néhány golyóbilisal terhelt
haj.

hajók is érkezének oda. — A' *Jordis Serge* 6 hajón érkezett a dikban Belgrádba, és ekkor a' *Lan-glois* Sergét is ide várják vala. — Az Oláh Országban lévő Táborunk már 30 ezernél több fegyveresekből mondatik állani. — *Tsernovitzból* 28 dik Jun. az iratik: Szüntelen nagy és számos tábori készülétek mozdulnak előre. — *Lemberg*ből 4. July ugy iratik, hogy innen 40 ágyuk vitettenek el, mellyekkel még innép napokon is bajlódnak vala a' Kovátsok és szekérgyártók, és azok a' 6 Tábori Kovátsok is, kik eddig itt valának, sietve menének a' Táborhoz. Agyuvonó lovak vásároltatnak itten siettséggel s. t. — Juniusnak 25 dikén Belgrádban a' különböző nemű és Regementü Katonák között egy szerentsétlen ellenkezés támoda (Brün 56.) hol a' dolog már annyira fegyverre kerekedett vala, hogy még a' Patrolaknak is nem kedveznek vala, mind addig, mig *Feldm. Vallis Ur* a' Kompánia gyalogságot és 1 tüzeg Húzfárságot olly parantsolattal rendele ellenek, hogy ha engedelmeskedni nem fogának azonnal kemény tüzet adnának reájok. Ezen parantsolat ellen is olly nyakasok valának, hogy közüllök óan le lövetének, és sokan sebet kapának. A' veszekedés a' 2 Regement között az elsőség eránt támodott vala, mellyet mind a' 2 Serephéli népség magának tulajdonit vala. — Egy más, Oláh Országból Jun. 29 dikén költ Levélben ezek iratnak: Minden Moldovában lévő Ts. Királyi Lovas Seregek *Bukoreftig* elé mozdultanak, és Erdélyből 8 Batalion gyalogság már ide meg érkezett. A' 2 dik Hátárnok Oláh Sereg a' *Szereti* Kordont örzi, és ennek Stabja *Poksánban* vagyon. — A' N Székely Sereg *Poksántól* egészen *Buszévig* elé mozdult, és ott parantsolatot vett, hogy a' *Gallitzból* jövő ágyu készüléket vegye általma alá, és kifizje. — Ugy értjük, hogy a' *Brailai* Török általam 18 ezer főből áll; a' Várnak Komendánsa *Mahometh Basa*; a népnek pedig Vezére *Seráskir, Hadsí Abdi Basa*. — Egy 2 dik July költ *Bukorefti* Levélből értjük, hogy a' F. Ts. Királyi Jelyes hatalmú Miniflerék *B. Herbert*

bert és Gr. Eszterházy máig is Bukorestben vólnának; a' Törökök még eddig magokat minden ellenségeskedéstől meg-tartoztatták, sőt a' napokban 2 szökött Katonáinuknak Lovaiakat's más készüléket a' szélső vigyázatra vizsgálta adták. — 's azt bezzél-lik, hogy ennek a' hónapnak végéig, míg egy Prúsz-ziába és Anglia küldött Kurirt vizsgálta várnak, fegyver-nyugvás vólna köztünk és köztök. — Egész Erdélyben semmi Katonaság nintsen; a' M. Váshellyi Várat a' Borgai Határnak Oláhok őrzik egy néhányon.

Ezen hónapnak 17-dikén egy igen nevezetes *Dobritzhofer Márton* nevezetű 73 esztendőös vólt *Jesuita* hala meg Bétsben az Irgalmas Papok gyámaltalan Betegeket fedező szárnyaik alatt. Ezen Pap soha életében beteg nem vólt, és most is guttaütésben holt-meg. Jesuita korában 22 egész esztendőig lakott Amerikában és ő vólt az Abéponiai Tartománynak azon Apostala, ki fél-milliom embernél többet térített meg a' Keresztényi Hitre. Meg-írta ő ezen Tartománynak minden nemű történeteit német nyelven 2 könyvekben, melyeket most a' Pesti Univerzitás *Logicos* Professora *Kráil Ur'* Déák nyelvre fordított. A' mi ezen Papot mindenek előtt leg inkább emléke-zeteifé tette az, hogy noha ritka kegyességű életet élt, még is azomban oly vidám kidvü és mulattságos be-szédü vólt, hogy Bétsben, hól ember szükibe, soha sem vagyunk, ezen Papot még a' főbb gyülekezetek-be is két kézt kapták és vitték, a' maga ritka mu-lattságos és Rangjához mérséklett tréfás bezzédéért; és némely elmés szavaiért Felf. meg boldogult II-dik *Josef* Császár előtt is nagy kedvet nyert vala. — Én a' ki ezen orában hallám, hogy tegnap meg-halála-zott, ezt irám emlékezet kövére: *Nyugodjál jó Pász-tor pályád' ki futottad, hogy egy jó Pap's jó Ember vóltál ki-mutottad!*

Erdélyben Enyed, 4 July. (szoról szora) — —

Kedves Kurir Ur'! Ha azt irnám a' Kurirnak, hogy a' mi *Helvétziai* vallást tartó gyülekezetünk ha-rang-

rangjainak hangja *Romába*, vagy *Helvétziába* ment, el nevetne a' Kurir magát 's azt kérdené: mit keres ott? Nem mondom hát hová ment, de hogy ezen nálunk soha sém történt tsuda meg-elett, és hogy a' mi Réf. Harangjainknak szlovak hazunnan el-külde-tett a' bizonyos; mert a' mult Tsötörtöktől fogva egészen Valárnapig meg-nem szállalla — sőt azután való Valárnap is újra ugy el-halgata, hogy a' mi Réf. Atyáokfiai egész Valárnap Isteni tisztelet nélkül valának. Ezen történet nagyon szokatlan lévén a' nép előtt, mindenek a' harang hangját keresik vala. — En tudom hól a' harang hangja, 's a' Kurirnak is meg-sugom, ha fel fogadja, hogy senkinek ki-nem mondja. Ez a' *Superintendens Ur' Muzsjeumába* va-gyon zárva, melynek ez a' Magyarázata. Edgyik itt volt Prédikátornak ados maradott a' Gyülekez-tünk 64 R. forintokkal, 's a' *Superintendens Ur'* meg-tiltotta, hogy mig ezt le-nem fizetnék addig ne ha-rangozzanak, és e' Templomban imádkozni senki-nek szabad ne légyen azon a' héten, melyen az a' *Pré-dikátor* volna hetes, kinek Gyülekezetünk ados — mely szerint edgyik héten ithón a' harang hangja, a' másikon hól jár *Isten* tudja!! — A' Munkás ugyan — már az akár a' szomszéd Kukuritzáját Kapálja, akár az *UR* szállójét munkálja méltó a' maga bére-re; de az a' Nagy Apostol, ki ezt mondotta, soha harangozni és imádkozni meg-nem tiltotta

Pest Jul. 12-dikén. — Gyakran rudalkozzák töl-lünk az érzékeny Hazafiak: *Miképpen tanítják az Univerzitásban a' Magyar Nyelvet?* Sőt magunk kö-zött is, kik azon nyelvnek oktatására szándékozunk, gyakort fel-fordúlt ez a' Kérdés: *Hogy kellene az oktatásokat leg-hasznosabban el-rendelni?* de valóban meg nem határozhatom: hanem a' Hazafiak gyö-nyörködtetése végett rövideden meg-írni kívántam az Urnak, miképpen halgatjuk mi a' Pesti Univer-sitásban ezen Nyelvnek előadásait; minthogy bizo-nyosan tudom, melly igen örül az Ur mind a' Nem-zetnek, mind pedig a' Nemzeti nyelv előmenetelé-nek. — Az Univerzitásbéli Magyar fel-olvasások
eleinte

eleinte változtatva kezdődtek, egy órán a' kezdőkért, más órán a' gyarapodókért. Most pedig az Ifjuságnak sok munkái miatt meg-határoztattak az órák, Hétfőn, 's Pénteken a' kezdők járnak, Szerdán, 'és Szombaton a' született Magyarok, Kedden pedig, 'és Tsötörtökön a' Normális Tanítók dél előtt tíz órakor már a' Grammatikát el-végezték a' Kezdők a' Syntaxisig; 'és fordítanak Magyarból más nyelvekre, a' Syntaxist pedig nem tudjuk fogé még ezen Oskolai esztendőben taníttatni? Mint hogy a' Magyar nyelvből lett fordításbéli gyakorlások is időt kívánnak. — Mi pedig született Magyarok a' nyelvnek ékességeit gyakoroljuk: mint-hogy pedig a' Pesti Univerfitásban az *Aesthetica* rend szerint való tudomány, de még ez ideig az anyai nyelvünkre nem vólt alkalmaztatva, az ollyak kedvéért, a' kik ezen tudományt nem hallották, rövideden a' nyelvbéli szép elő-adásra meg-kivántató fundamentomos meg-jegyzések elő-adattak. Meg-fejtegetett fel-olvasások tartattak az igaz Izlésről, a' ki mondásoknak tulajdonságairól, az ész Lángnak (genie) erejéről, a' Kritikáról, a' fentésegeről (Sublimitas) ugy a' gondolatokra, mint a' Izólásokra való nézve. Ezeken kívül példákkal világosíttatnak a' izabások. Eddig válogatott rajzolásokat maga fejtegetett vólt meg Kir. Professzor Ur; most pedig magunk gyakoroljuk mi magunkat. Választ ki-ki a' maga tehetsége szerint ollyan mondasokat a' Magyar Könyvekből, a' mellyeket meg vizsgálhat: ki-szoktuk mutatni mind a' hibákat, mind a' szépségeket ugy a' gondolatokban, mint azoknak elő-adásában. Eleinte *Telemákból* mutogatta vólt maga Professzor Ur mind a' hibákat, mind a' szépségeket, míg már most magunk-is a' Kritikabéli szabásokat alkalmaztatvánk. „

A' babonás könnyen hívdőségnek szülő anyja a' tudatlanság. Annál nagyobb tehát, még Hazánk-nak sok-részeiben a' veszedelmes tudatlanság, mennél gyakrabban példáit lehet benne tapasztalni a' babonás

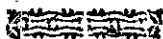
bonás hívőségnek. Illy példáról emlékezik az itt következő Levél is:

*Német-Gurabból, Juliusnak 7-dikén. — „Po-
sony Vármegyének kebelében fekvő Szeli nevezetű
Helységbe, egy iffjú — mintegy 16 — 17 esztendő
— Tót Leány érkezék a' napokban, Tátosnak mon-
ja vala magát, a' ki minden kintset, melly a' föld'
gyomrában vagy on, lát, meg-mutathat, és ki-ol-
vashat. Szállást vett magának a' Falu' Bábájánál,
ki is örömmel fogadta őtet, és házról házra ve-
zetgette, minthogy bőv meg jutalmaztatással hiteget-
tetett a' Tátos által. Minekutánna el futamodott
vólna a' hire, magok a' Falunak Elsői-is jártak u-
tánna, házokba vezették, 's mindenikben fok pénz
nyerésnek reménységét gerjesztett a' tsalfa Leány.
— Meg mutatta nekik a' pénznek hol-létét; 's
meg határozta a' napot-is, a' mellyen vejendők va-
lának a' pénzt, melly a' hely' meg mutatása nap-
jától számlálva, kilentzedik nap vala; de azt-is meg
mondotta előre, hogy az említett kilentzedik nap
előtt való napon el kellene ő nékie egy keves-
sé menni, több tátos pajtásainak gyűlésekbe, 's vé-
lek meg verekedni. (Igy kélzített magának útát az
el szökésre, 's így keresett színt azon vetésnek,
mellyet, tsalárdtságában utól érettetvén kapott volt
valamely helységben, 's a' mellynek kékes béllye-
geit most is a' testén hordozta). — Igérte, hogy
vissza jövétele után ki-fogná kinek kinek olvasni a'
pénzt a' földből, úgymint a' mellyét azért nem le-
hetne tsupa Embereknek ki-ásni, mivelhogy egy fe-
kete kakas ülne rajta, mellyet el kellene előbb ríj-
jalztani. — Ezen beszédnek, olly hitelt adtak a'
babonás ostoba Emberek, hogy a' Papjoknak min-
den oktatására 's intésére is tsak azt felelték: „*O
Tiszteletes Uram! maga az Isten küldötte azt mi kö-
zinkbe, hogy mi rajtunk segéllyen; igaz, és bölts
Leány az; mindeneket tud; még azt is tudja, kinek
mennyi pénze vagy on: mert N. Nnek meg mondotta,
hogy nints több 3 garafsánál, N. Nnek pedig 35 so-
rintjándl; pedig úgy volt.*“ — Könnyü völt t. i.*

a' ravasz Leánynak ezt, 's más effélet tudni, mivel azoknak, — — — kik pénzt akartanak tőle kapni, megmondotta, hogy semmijeket se zárnák-el előtte, különben hihetetlen emberek lévén, pénzt nem kapnának. Maga, semmi pénzt nem kért ugyan az emberektől, hanem egyebet mindent elvett, a' mit adtak néki; a' minthogy kapott is hét ezüst gyűrűt, néhány ingeket, szoknyákat, gyóltts keszkenőket, 's több efféléket. E' mellett, naponként vendégettetett, éjjel evett, ivott, tántzolt; egy szóval, valamit csak akart, a' mindent meg tselekedtek kedvéért az emberek. Elérkezvén a' kileutzedik nap, még akkor is vele dorbézoltak. Egyszer villámlás esvén az égen, elkiáltja magát a' Tátos: „*Itt a' bak, úgymond: érettem, már el kell mennem; a' kinek tettük, jöjjön velem.*“ Jól tudta, hogy még csak a' szobából sem bátorodik egy is ki-menni, a' mint úgy is lett; egy sem vállalkozott úti társnak: hanem szépen kérték, ne kényszeritené őket ki-menni, inkább csak menne maga. Nem is kellett néki egyéb, ki ment, felült a' maga bakjaira (lábaira) elillantott, 's máig is odavau: de még is váratik vizsgálza, némelly (talán nem vétkezem vele, ha azt mondom) fél észüektől. — Minekelötte elment volna, egy Nemes Embernek — a' ki leg-inkább örült a' nyerendő pénznek, 's leg-többet ajándékozott a' Leánynak, 's a' ki még a' maga búza-szekrényét is öszve akarta vagdalni, midőn hallotta tőle, hogy pénz volna alatta — a' szobája' közepére — t. — En, azt mondón erre, hogy jól tselekedte; mert tudom, hogy ezután nem egy könnyen fog hinni a' Nemes Ember is. — Még egy, ide tartozó furtsa dolgot említek: Eggy Ember, éppen akkor lévén a' maga kertjében, midőn a' szomizéd Afzfonyát egy dió fa mellé vezette a' maga kertjében a' tsábitó Leány, 's azzal ámitotta, hogy a' fa alatt tele volna egy katlany (üst) aranyakkal, a' mellyet ő ki fogna számára olvasni. Bé-estvéledvén, kapja magát az Ember, az említett dió-fához lopódik; vermet ás az alá, 's elhoz.

hozván a' maga katlannyát, jól meg-forgatta azt a' veremben, úgy hogy egészen ott maradt a' helyre, 's azzal el-megy. Reggelre kelvén az idő, siet a' szomzéd Afzszony a' kerjébe, hogy ott magát a' diófa alatt lévő reménységével táplálja: hát látja az ásást, és a' katlan' helyét. Sirásra fakad, kezeit kótsolja, jajgatva fut az útzára, és zokogva beszéli az el menőknek, miképpen foltatott-meg kintsétől, a' kik közzül egy azt mondja néki, hogy ha száz forintot adánd néki, meg-fogja mondani, ki ásta ki az aranyokat? Annyit nem adhatok, felele az Afzszony, hanem ötvent csak ugyan adok. Meg-elégedett az Ember, és az Afzszony futva siet azon Baráttvához, a' kinél vólt a' pénzetskéje le téve, hogy el-hozná az ígért 50 for. Valósággal oda is adta vólna azokat az esmérellen embernek, ha egy esmerőse, a' ki az egész tréfát tudta, ötet elő nem találta, 's tőle meg nem tudakozta vólna, hova sietne olly igen, és azután néki a' dolgot ki nem nyilatkoztatta vólna.

Nagy - Szombatbó, Jul. 12. dikién. „Májusnak 29. dikién, egy Levele érkezett ide Ns Nyitra - Vármegyének a' T. Helytartói Székre (*Officium Vicariale*), melyben a' Fő Tisztelendő Helytartó Kánonok Urat igen szívesen kéri az említett Ns Vármegye, hogy azon, 27. dik Mártziusban költ kegyes Királyi Rendelésnek — melly, Magyar Hazánkban a' Magyar Nvelvnek gyarapodásáról, 's közönségesebbítéséről méltóztatott gondoskodni — minél fogatosabban lehető tellyesítése végett, az ollyan helységekre, mellyek vagy egészen, vagy leg alább nagyobb részént Magyarok, olly Egyházi Személyeket rendeljen ki a' lelki gondviselésre, a' kiknek mind szívek, mind tehetségek légyen eszközteni annak a' nemes Tárgynak hová hamarább való el érését. Jelenti azután a' Nemes Vármegye, hogy a' helységebeli Mesterekről is fog ő szorgalmatoskodni, 's erántok olly rendelést tenni, hogy azok ellen se panaszkodhasson, virágjába indúlt, 's a' fényeskedésre szapora lépésekkel siető édes Nyelvünk.“

Az itt lévő hat Oskoláknak Igazgatója Tisz. Zachar András Ur. A' Tanító Urak pedig így következnek rend szerént: Bakky Ferencz (Rhet.), Torday Pál (Poet.), Mikunda József (Syntax), Tiszt. Polinger Leopold József (Gram.), Brozsek Ferencz (Princip.). — A' normális Oskoláknak Igazgatója, Dévay János Ur, ditséretessen iparkodik, 's mozdít is nem keveset, igazgatása alatt lévő Oskoláiban a' Magyar Nyelven.

A' *Fiumei* Kormányfőknél Tábla - Biróságot viselt Gróf Barkóczy Ferencz Ur, a' Fels. Kir. Helytartó Tanátsához megy Kir. Tanácsosnak: helyébe Gróf Pálffy Ferencz Ur rendeltetett, Kir. Tanácsos titulussal, a' ki eddig Titoknok volt a' Kir. Helyt. Tanátsnál.

Frantzia Ország. — „ Minden ujtság Levelek többnyire Párisi bizonyos - és bizonytalanságokkal vagynak tele. A' Királynak Párisból való elmenteléből származott Procefsusnak ki menetele még bizonytalan. A' szárnyáló 's más közönséges Levelek szerint (*Vien B. 17: Köln 109. 's a' t.*) e' következendők a' Frantzia Királyi Házat illető nevezetesebb hírek. A' Királynak fogságban való tartatása, még nem láttatik közelíteni a' maga végéhez. A' *Klúbok* ha dolgoztak valaha, most már egybe vetett erővel mozgatták a' Nemzeti Makhinának kerekeit, 's ha hihetni ezen Leveleknek, most már az egy darab időtől fogva egymás közt hasonlásban volt *Klúbok* is öltve békéltetnek, és ezeknek tagjai, kik eddig egymást nem is nézheték, most egymást tsokollyák, ölelik, és a' Konstituzionak erősebb fundamentomra való helyheztesésén edgyütt tanátskoznak (Részre hajlás nélkül meg valtható igazság, hogy szép dolog, midőn egy Országban az indulatok a' veszedelmeknek közelítésével, edgyesülnek előbb, hogy sem jobban meg hasonlanának) A' *Jdkob* Klubja azt akarja, hogy a' Nemzeti-gyűlés leg-felgyebb Aug. 30. dikáig egy fő Itélő székét rendeljen, és ezt eskettebe bé a' Király' Párisból való el távozásából eredett Procefsusnak meg itélésére, és hogy a' Király addig az idő

időig minden Királyi foglalatosságaitól fosztásék-
 meg. A' Külső Hatalomságoknak itt lévő Követ-
 tyei a' múlt hónapnak 28 dikán meg akarván jelen-
 ni a' Király előtt; nem botsáttattanak hozzá: mely
 szerint *Montmorin* által tudtára adták a' Nemzeti-
 gyűlésnek, hogy ők kérdést fognak a' magok Ud-
 varaiknál tenni, mi tévők legyenek a' jelen való
 környülállások között. Vagynak kik azt erősitik,
 hogy ezen idegen Követek nem sokára oda fognak
 Fárist hagyni: de ezt az idő mutattya meg. Az
 igaz, hogy az Auszriai Ház tellyes hatalmú Ministe-
 re *Merci*, ki ennek egyszersmind *Párisi* Követtye-
 is, el végezvén Austr. Belgiumban a' maga köteles-
 ségét, nem tért Párisba még eddig vizfiza, hanem
Spaaba ment nyugodni. A' Király el útozásában
 rézes személyek, gyűllytetnek bé Párisba lassan
 lassan. Midőn egy *Damas* nevű, ki a' Királyt el-
 fogattatásakor, ha lehetett volna, örömeft ki sza-
 badította volna, közelebből bé felé hozattatnék,
 tele torokkal kiáltozza vala a' késérő sokaság utánna:
a' lámpás fára! Azon személyek között, kik a' *Del-*
fin Kormányozójának, a' váloztatás végett kándi-
 dátattanak, *Bouillének* neve is fel vala jegyeztette:
 de azt a' Nemzeti gyűlés ki-törölvén, ki hirdettette,
 hogy a' ki ezen Generálist elevenenn el-fogván kéz-
 be adja, 100 ezer Livra, a' ki pedig ennek, vagy pe-
 dig más olyan Generálisnak, ki Frantzia Orizág
 ellen népet fog vezérelni, tsak fejét fojja kézhez
 szolgáltatni 50 ezer lészén jutalma. A' népnek még
 ez-is egy kívánsága, hogy minden Frantzia Kirá-
 lyoknak (ki nem vévén IV dik *Henriket* is) ertz ké-
 peik az olvaszó házba vitettsenek. — XVI dik
Lajosnak álló képeit a' nép mindenünnen le szaggat-
 ván, helyekbe ezeknek a' *Voltérét* és *Ruszszódt*
 helyhezette. Szerte széllyel a' tartományokban
 még nintsen a' gyilkoságnak vége. *Kis Britannia-*
bann közelebből is sok rendhéli Uraságoknak Kas-
 téliyaik hamuvá tétettek. *Lionban* egy fő ember
 ablakából le vettetvén feje vétetett, 's háza is meg-
 gyujtatván, ártatlan felesége, gyermekeivel edgyütt,
 ha

ha a' Nemzeti Gárdák nem érkeztenek volna, a' tűznek prédájává vált volna. Nántesből a' Nemzeti hitet le nem tett Papok elűzettek, házaik felprédáltattanak, és öt fő emberek megölettenek. — Spanyol Ország felől a' Pyreneumi hegyek allyán erősítették a' Frantziák őrizettyeiket. — Metz Komendánsá Gen. Bouille helyett, a' Tzvdj-brühki Regimentnek Oberstere Vurmzer tétettetett. — Két fenyegetődöz Levelek érkeztenek a' Nemzeti-gyűlés eiejébe a' Királynak szerentsétlen útozásától fogva; egyik magától Gen. Bouilletől, a' más pedig a' véle edgyütt Luxenburghban jobb időkre várakozó Frantzia Tisztektől. Egyenlő fenyegetődöz hangon vagyon írva mind a' kettő: de noha Generál Bouille a' fellyebb való Amerikai hadnak idejében vitéz maga viselete által még az Anglusok előtt is magának bámulást és tiszteletet tudott szerezni: most ugyan a' Frantziák előtt csak tsufoltatást szerzett, és azt, hogy egy puha Generálisnak neveztesek. Midőn a' Nemzeti gyűlésben olvastatnék ezen Levélből: hogy ha a' Királynak tsak egy hajaszála is fejéről elveszne, tehát Párisbann egy kö a' máfikon épségben megmaradni nem fogva: vóltnak olyan tsufolodók, kik javasolták, hogy igen jó lenne tsak hamar Inventariumot kéizíteni, 's egyszersmind tudtára adni a' Királyi Komornyiknak, hogy nagy vigyázással légyen a' Király körül; — — —

— Sok e' féle apróságokkal vagynak tele az idegen Levelek: de nem lehet minden apróságot elhinni: azt leg-alább által lehet az illyenekből is látni, mi formán gondolkozzék a' Frantzia nép. Előbb a' földel egyenlővé akarta tenni a' Boullé házat: de megértvén, hogy már az a' Nemzet háfznára el volna foglalva, épségbe meghagyta, magát pedig haza úrulónak hirdettette. — A' Manháimi Levelek szerint, melly a' leg ujjabb hir, már elvételődött volna a' Királytól egy elztendőig Királyi méltósága, melly elztendő alatt tsak 1 Millió volna száma ki-rendeltetve, és ezen elztendőt fogságban

bann kellene ki-tölteni: de úgy láttzik, hogy ez még eddig igen ujj hir, 's tsak onnan vette eredetét; mivel Jun. 24-dikén arra az itéletre láttattanak némellyek a' Nemzeti-gyűlésbenn hajlani, hogy a' Királynak tsak akkor kellene ismét vizlíza botsátni az executiva hatalmat, minek utánna már az ujj Constitutio tökéletesen lábra állott. Ebből mások azt a' következéft huzták ki, hogy ez szerint a' Király soha a' maga hatalmát vizlíza nyerni nem fogná.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Auszriai Belgiumhoz határos tartományait, mellyek erre a' végre alkalmasok, viz alá vették a' Frantziák, mint a' melly előre való látás által leg jobban gondollyak ellene állani a' *Bouille* azon fenyegetődzéseinek, mely szerint ő fogna az első lenni, ki az idegen Hatalmaságoknak Sergeit, a' legbátorságosabb és alkalmasabb útakonn fogja *Páris* alá vezérteni.

Elegyes jegyzések.

A' Rosszába maradt.

— Nagy ohajtással várják ugyan mindenek azt az órát, melyben F. Urunkat Bétsi Udvarában szemlélhessék, és Könyörgő Levelüket lábai elébe tehessek; de kivált az Alföldi Nemzethek az ő Felsége távol létében *Perentz* fő Hertzegnek Könyörgő Levelét béadni szabad nem vala, ki mondhatatlanúl fohajtoz vala az ő Felsége megérkezésére. — Nemzetünk F. fő Hertzeg *Palatinusa*, megérkezésével tsak egy néhány napig tartó nyugvása után, sietve szándékozik a' maga lak helyébe le-menni Budára, hogy a' *Palatinust* illető Pest Vármegyei Főispányságba béiktattassék. Innen mégyn ő Felsége *Eszterházára*, 's Hertzeg *Eszterházy Antall* a' Sopron Vármegyei Főispányságba béavatván, ugy tér Bétsbe vizsza, a' honnan a' Prágai Tseh Koronázásra mégyn a' F. Udvarral, A' F. Udvar 2 hónapokig fog Prágában mûlatni; de hogy a' F. Palatinus a' Koronázás után is ott maradjon 2 hónapokig, alig engedik a' Környüllások hogy hidjúk.

Pestről szoról szóra. „ Minekutánna az Isten Báró *Podmanyitzki Pál* Urat, mind a' maga szenvedéseinek, mind másokkal való bajainak elvégzésére e' Világból ki-szollította volna, el-költözött az örökkévalóságba. Halála óráján R. Katholikusá lett. Meg halván az említett Báró Urnak ezen tselekedetét a' Pesti Plébánus *Tót István* Ur, annyira felbuzdult, hogy (noha a' meg-hólnak édes Anya Mélt. úzvegy *Podmanyitzkiné* Alföldi ō Nga a' Magisztrátus kezébe elegendő pénzt adott volna Fianak rangja szerint való illő el-takarítatására) minden réájja tehető költségeket a' maga tulajdon erfizényéből fizetett-ki. A' Báróné pedig a' temetésre rendelt költséget a' N. Vármegye Hajdúi, Rabjai és a' szegények között ki-olította.

Nagy Váradról azt írják, hogy a' Gróf Teleki Sámuel Ur ő Exja Bihar Vármegyében lett Főispányi *Inspeltúioja* igen fényesen és tsendesesen ment légyen végbe; melyről következő Levelünkben bővebben. — A' Pellihi Univerzitásban az *Anatomia*-nak Professora, a' *Filosofia*nak és *Médecina*nak Doktora, *Baró János Ur*, ki még a' 30-dik elztendő sem érte vala-el, és egész elztendőig beteg lévén, tanításához is hozzá nem kezdhetett, ezen hónapnak 13-dikán elvemettetett.

Hir-adás.

Mint hogy Nádmezkonfekt készítő *Henrikh János*, ki is Német Országban a' *Hohenlöhei* Hertzegségben *Öhringenben* vette származását, ez előtt egy elztendőnek előtt Magyar Országba elútozván, az áltától fogva magát tellyességgel nem jelentette: ezen az okon alkalmatosságot szolgáltatott a' maga után való tudakozódásra; és az a' kívánság iránta, hogy vagy maga, vagy pedig ha maga, reménység felett beteg, vagy megholt volna, más valaki, a' ki az ő életének környül állásait tudja, Bétsben a' *Franciskánusok* piattzán, a' 952 szám alatt lakó *Ján* nevezetű Hertzegi *Residens*nél tégyen ez iránt jelentést. Az ez iránt tétetendő minden némű költségért illendő elég-tétel ígertetik.